

LAKIALOITE 38/2006 vp

Laki arvonnäverolain 36 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa ehdotetaan kondomien arvonnäveron poistamista. Veron poisto alentaisi kondomien hintaa ja toisi ne helpommin kaikkien väestöryhmien saataville. Aloitteen tavoit-

teena on parantaa seksuaaliterveyttä, vähentää harkitsemattomia raskauksia ja näin edistää kansalaisten hyvinvointia sekä tuottaa valtiolle säästöjä.

PERUSTELUT

Suomessa myytiin vuonna 2003 noin 12,5 miljoonaa kondomia. Myynnin kokonaissumma oli noin 15 miljoonaa euroa, josta arvonnäveron osuus oli noin 3,2 miljoonaa euroa. Kondomien arvonnäveron poiston budjettivaikutukset olisivat siis varsin vähäisiä, mutta sen johdannais-hyödyt voisivat olla kohtuullisia.

Kondomi on paitsi hyvä ehkäisyväline myös tehokkain suoja sukupuoliteitse tarttuvien tauteja vastaan. Hyvä seksuaaliterveys ja harkitsemattomien raskauksien väheneminen edistävät hyvinvointia ja tuovat valtiolle säästöjä erilaisten sosiaali- ja terveysmenojen vähenemisen kautta.

Arvonnäveron poisto alentaisi kondomien hintaa ja toisi ne helpommin kaikkien väestöryhmien saataville. Erityisesti nuoret ja vähävaraiset hyötyisivät hintojen alenemisesta. Nykyään nuorten kondomien käyttö voi usein olla kiinni rahasta.

Englannissa on tehty puoluerajat ylittävä lakialoite kondomien arvonnäveron poistamiseksi. Myös arvovaltainen englantilainen Indepen-

dent Advisory Group for Sexual Health and HIV esittää kondomien arvonnäveron poistamista osana kansalaisten seksuaaliterveyden parantamisohjelmaansa.

Raskaudenkeskeytysten määrän kasvu

Stakesin mukaan vuonna 2004 tehtiin yli 11 000 raskaudenkeskeytystä eli 9,4 keskeytystä tuhatta hedelmällisyysikäistä (14—49-vuotiaista) naista kohti. Keskeytysten määrä kasvoi 3 % edellisvuodesta. Eniten keskeytykset lisääntyivät 20—24-vuotiailla (9,5 %). Keskeytyksiä tehtiin ylivoimaisesti eniten ns. sosiaalisista syistä.

Teiniraskauden riski on kohonnut alemmissä sosiaaliryhmissä. Ruotsalaisessa tutkimuksessa on todettu, että teini-iässä synnyttäneet naiset jäävät keskimäärin alhaisemmalle koulutustasolle lapsuudenkodin lähtöasemista riippumatta ja tarvitsevat erilaisia sosiaalipalveluita enemmän kuin myöhemmin synnyttäneet. Näin käy

siitä huolimatta, että teiniäidin tukena ovat pohjoismaisen hyvinvointivaltion palvelut.

Arvonlisäveron poistaminen todennäköisesti edistäisi kondomien käyttöä etenkin riskiryhmissä ja vähentäisi myös raskauden keskeytyksiä.

Kondomien käytön väheneminen

Stakesin Seksuaaliterveyden edistäminen Suomessa -muistion (työpapereita 5/2006) mukaan nuorten käyttämissä ehkäisymenetelmissä on tapahtunut siirtymää kondomeista ehkäisypillereiden käyttöön. Myös muissa ikäryhmissä on siirrytty sukupuolitautilien ehkäisyn kannalta heikompaan vaihtoehtoon.

Mikä huolestuttavinta, noin 1/6 yhdynnässä olleista peruskouluikäisistä jättää ehkäisyn kokonaan käyttämättä. Ehkäisyn väliin jättävien osuuden vähentäminen vaatisi Stakesin mukaan tuntuvaa lisäsatsausta seksuaalikasvatukseen ja nuorten terveystalouteen. Arvonlisäveron poisto lisäisi kondomien houkuttelevuutta ensisijaisena tai täydentävänä ehkäisyvälineenä.

Sukupuolitaudit ja seksuaaliterveys

Kelan tilastojen mukaan sukupuoli- ja virtsaelinten sairauksien hoitoon tarkoitettujen lääkkeiden korvauskustannukset olivat vuonna 2004 noin 90 miljoonaa euroa.

Suomen yleisin sukupuolitauti on ihmisen papilloomaviruksen (HPV) aiheuttama infektio.

Kohdunkaulan syöpään yhteydessä olevien virustyyppien aiheuttamien oireettomien infektioiden esiintyvyys on kasvanut jyrkästi 23—31-vuotiailla synnyttäneillä naisilla. Kohdunkaulan syövän ilmaantuvuus on vuosina 1983—1997 lähes kaksinkertaistunut 30—39-vuotiailla naisilla. Ensimmäisen vuoden helsinkiläisopiskelijoilla "suuren riskin" virustyyppijä löytyy jo noin joka kolmannelta.

Klamydiatartunnat ovat yleistyneet Suomessa jyrkästi 1990-luvun puolivälin jälkeen. Vuonna 2005 todettiin noin 12 700 uutta tartuntaa. Uusista tapauksista 2/3 on alle 25-vuotiailla. Oireettomanakin infektio voi edetä ja johtaa hedelmättömyyteen sekä lisääntyneeseen kohdunkaulan raskauden riskiin. Nykyisen korkean klamydiaesiintyvyyden on arvioitu lisäävän seuraavien kymmenen vuoden aikana hedelmättömyshoitojen tarvetta.

Vuonna 2005 Suomessa todettiin 146 kuppa- ja 241 tippuritartuntaa. Uusia HIV-tapauksia todetaan nykyään vuosittain noin 130.

Kondomien käytön väheneminen, sukupuolitautilien ja teiniraskauksien lisääntyminen sekä muut edellä esitetyt seikat puoltavat kondomien arvonlisäveron poistoa. Lakialoitteen aiheuttamat vuotuiset kustannukset valtiolle jäävät noin kolmeen miljoonaan euroon.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

arvonlisäverolain 36 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun arvonlisäverolain (1501/1993) 36 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1767/1995, uusi 6 kohta seuraavasti:

36 §

Veroa ei suoriteta myöskään seuraavien palvelujen ja tavaroiden myynnistä:

6) kondomit.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2007.

Helsingissä 2 päivänä toukokuuta 2006

Oras Tynkkynen /vihr